

Il-Kuruna b'Sitt Posti tal-Freres

Guido Lanfranco

Fis-snin tletin, qabel il-gwerra meta kont tifel żgħir, ommi kienet tħidilna xi talb qabel ma norqu u ahna konna nghiduhom magħha. Fil-jiem tad-deheriet tal-Madonna ta' Lourdes kienet tħid il-hmistax-il strofa tal-kurunella li kienet taf bl-amment u bejn kull strofa jien u hija nghidu l-Avemarija. Ukoll jekk kont għadni ma nifhimx, ir-ritmu u r-rima kienu jogħġgbuni u nisma' llum u nisma' ġħada l-kurunella tħallimtha bl-amment jiena wkoll. Minn dak iż-żmien, bla ma nifhimhom, kont nisma' l-kelmiet Konċetta, Immakulata u Lourdes (li konna nippromunżjaw ‘Lordes’).

Il-kappella ta' Villa Schinas

Fil-bidu tas-sena skolastika 1937-1938, dahħluna Stella Maris College, l-iskola tal-*frères* ta' De La Salle, meta l-iskola kienet għadha ġewwa Villa Schinas f'Tas-Sliema u meta jien u hija ghalaqna seba' u sitt snin rispettivament ftit wara li bdejna. Kull filgħodu konna nidħlu fil-klassi biex inħallu hemm il-basktijiet (il-klassi tagħna kienet fil-kantina) u wara ftit nitilgħu biex nisimghu l-quddiesa ta' kuljum. Il-kappella kienet fuq bit-twieqi jagħtu għat-ħaqabha triq, imma kienet żgħira, għalhekk ma kienix tesa' t-tfal kollha. Ahna li konna għadna kemm dhalna ġoddha, poġġewna fil-klassi taż-żgħar (jew tal-*infants*) imma għall-klassi tagħna ma kienx hemm post fil-kappella. Kont tidhol għall-kappella minn bieb li kien fil-ġenb u li tasal għaliex mill-indana tat-taraġ. F'din l-indana kien hemm xi bankijiet twal u sempliċi u konna npoġġu fuqhom biex nisimghu l-quddiesa. Ma konniex naraw l-altar ghax xi nofs tużżana tfal biss li kienet biżżejjed qrib il-bieb biex iharsu ġewwa u jaraw x'qed isir. Il-kumplament konna biss nisimghu t-talb u l-innijiet imma ma naraw xejn. Warajna kien hemm kamra żgħira li kienet tintuża bhala sagristija li minnha kien joħrog is-sacerdot u żewġ abbatini, jgħaddi minn quddiemna. Waqt li jgħaddi minn quddiemna biex jidhol fil-kappella, ahna tal-ewwel bank konna mmissulu l-pjaneta u nbusu subgħajnejh bhala devozzjoni. Imma jien l-altar qatt ma rajtu ghax kont imbieghed mill-bieb. Jien u hija qatt ma dhalna fil-kappella għax billi ma konniex għadna għamilna l-preċett lanqas ma kien ikollna għalfejn nidħlu biex nitqarbnu.

L-istatwa tal-Kuncizzjoni

Fil-bidu tal-1938 bdew jippreparawna għall-ewwel tqarbina tal-preċett li kellha ssir fl-istess kappella tal-iskola. Imma meta kien qorob sewwa jum l-ewwel tqarbina qabditna l-ħosba u ma stajniex nagħmluh mat-tfal l-ohra ghax kellna nibqgħu d-dar għal xi jiem. Minħabba f'hekk jien u hija għamilna l-preċett fil-bidu ta' Lulju qabel ma spicċat is-sena skolastika; ahna konna l-ahhar persuni li għamilna l-preċett f'dik l-iskola għax fis-sena ta' wara, il-*Frères* garrew lejn il-kolleġġ il-ġdid li kien għadu kemm inbena fil-Gżira wara li kien ilhom f'Tas-Sliema mill-1904. Lejlet l-ewwel tqarbina lilna t-tnejn kienu dahħluna fil-kappella għall-

ewwel darba biex jagħmlulna l-provi imma bl-eċċitament ma tajtx kas tad-dettalji tal-knisja u l-altar. Dakinhar tal-preċett kienet l-ewwel darba li stajt nara sewwa dan l-altar. Kien kollu abjad, mimli xema' u fjuri. Bhala titular kien hemm statwa kbira tal-Kunċizzjoni fil-gholi fuq pedestall fuq wara tat-tabernaklu. Din l-isatata kienu tawhielhom rigal f'Dicembru 1909 żewġ benefattriči li kienu mart is-Sur Fons Marija Galea, filantropu maghruf, u ohtha Alice Asphar. Meta l-iskola marret il-Gżira, il-Freres hadu din l-istawa magħhom u reġgħu poġġewha fuq l-altar fil-kappella u meta ahna bdejna mmorru fl-iskola l-ġdidha bdejna naraw l-istess altar u statwa tal-Kunċizzjoni. Snin wara, sarilha niċċa fl-intrata tal-iskola u issa hi l-ewwel haġa li tara faċċata tiegħek kif tidħol il-bieb tal-iskola. Meta ġieli mmur u naraha ma nistax ma niftakarx fi żminniet oħra.

Il-Kuruna b'sitt posti tal-Frères

San Ĝwann Battista De La Salle (1651-1719) il-fundatur tal-Frères kellu devozzjoni specjalisti lejn l-Immakulata Kunċizzjoni. Din kienet għadha mhix definita domma tal-fidi fi żimien imma d-devozzjoni kienet ilha mifruxa u dan il-qaddis kien jinsisti fuqha. Sadattant ja kien hemm id-devozzjoni lejn ir-Rużarju tal-Madonna u b'mod jew iehor l-Insara kienu jgħiduh kullimkien. Bhala komunità reliġjuża l-Frères kienu wkoll jużaw il-kuruna tar-Rużarju normali b'hames posti iżda l-fundatur tagħhom kien jirrikmanda li mal-hames posti jgħidu posta oħra f'gieħ l-Immakulata Kunċizzjoni. Għal din ir-ragħuni għandhom bdew isenslu l-kuruna tagħhom b'siitt posti biex malli jispicċaw il-meditazzjoni fuq il-hames misteri li jkun imiss fil-jum, jibqaghħom posta oħra biex fuqha jkomplu jimmeditaw l-Immakulata Kunċizzjoni. Minbarra li f'tarf minnhom il-kuruna tintemm b'Kurċifiss, fit-tarf l-ieħor, l-oppost tas-Salib, toħroġ biċċa katina qasira oħra li f'tarħha hemm domna. Fuq faċċata waħda din id-domna għandha xbieha ta' San Ĝwann Battista de la Salle u fuq ir-rivers tagħha hemm xbieha tal-Madonna bil-Bambin bil-kliem madwarha li jiddefinixxi lill-Madonna bhala Regina u Omm tal-Iskejjel Kristjani.

Grotta tal-Madonna ta' Lourdes

Fl-1854 l-Papa Piju IX kien iddikjara d-domma tal-Immakulata. Meta f'jum il-Lunzjata, 1858, f'waħda mid-dehriet tagħha l-Madonna hi meqjusa li ddikjarat hi stess li hi l-Immakulata Kunċizzjoni u li kellha magħha l-kuruna tar-Rużarju. Il-Frères, bhal hafna reliġjuži oħra, specjalment il-Frangiskani Kapuccini u Konventuali kif ukoll l-Agostinjani, bdew iżommu xbihat tal-Madonna kif dehret fil-grotta ta' Lourdes u bdiet id-drawwa li jibnu grotta bl-istawha fiha biex bħallikieku qed tidher lil Bernardina. Il-Frères fil-Kullegg De La Salle, fil-limiti tal-Birgu, (fejn kont ghalliem għal fit fl-1949-1950), għamlu l-grotta prinċipali tagħhom fl-1950 fil-passaġġ ewljeni meta kien direttur Brother Dominic Rosso. Fi Stella Maris College tal-Gżira għamlu grotta ġo ħajt fil-gholi qrib il-bieb ta' wara fis-snin sebghin biex ifakkru meta beda l-kullegg f'Tas-Sliema.

